

Ronja Helmersen, Emma Danielsen og Kristine Ringlund.

Tankeåpneren

Er dannelse viktig? Er kunst nyttig i skolen? Liaf '08 har hatt besøk av over 1000 elever siden skolestart.

Torsdag 4. september inne i en dunkelt belyst kinosal. Liafs konferanse "Samtidskunst i undervisningen" er inne i sin andre time. Kompetanse fra kunstinstitusjoner i hele Norden er hentet inn for å foredra og diskutere et vidt spekter av temaer. Det handler om utfordringer og erfaringer når det gjelder å formidle kunst til barn og unge. Det er mange ledige seter i salen. I Liafs utstillingslokaler har det derimot vært fullt kjørt siden skolestart. Rundt 1000 elever fra hele Lofoten har vært innom Liaf '08. Der har det blitt tenkt, reflektert og diskutert. Snart er det tredje klasse ved Svolvær skole sin tur. De står i rekke opp den liafblå trappen, før de i løpet av få sekunder ramler inn i lukten av fisk, hvor hundre avbildninger av Mona Lisa stirrer dem forundret i møte. Snart skal de møte andre skolebarn på film i verket "Don't Do It Wrong" av Katarina Zdjelar. Noen av svolværbarna sitter stille mot skjermen, andre vrir seg rundt i rommet. Framfor foregår det et forsøk på disiplin, det er kaos, gråt og allsang. Språket er et annet enn deres eget. Alle barna har uniform på.

- Filmet handlet om en skole som i hvert fall ikke var i Svolvær.
- Ja, den var i Tyrkia, tror jeg.
- Noen var glad og ei jente var lei seg. Det var bråkete og det var strengt.
- Ville du tørre å si i fra hvis noen sier at du må gjøre noe, selv om du vet det er galt, spør Rickard Borgstrøm.
- Ja, noen ganger må vi jo og gjøre ting, men det er bedre å få trøbbel, enn å gjøre noe som er galt, bare fordi noen med makt har sagt det, mener Johanne Svenning.

Venterommet- små ideer rundt fire bilder
Kaja Reiersen, Julie Kristoffersen, Nora Borchgrevink, Einar Eriksen, Amalie Ostad ; Simon Hansen, Emil Aleksander Størkersen og Sania Cai er en kunstnergruppe, de skal i alle

fall leke at de er det for en liten stund. Fire bilder forteller en historie, men om hva? På bildene er det scener av kalde, nakne rom. Der er ingen mennesker, men ord plassert i skilt på veggene. De handler om makt og å være fremmed i et land.

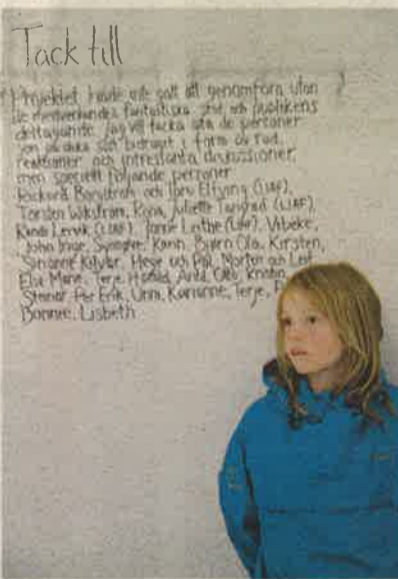
- Kanskje det kan være et legerom, sier Nora
- Det ligner litt på skolen, sier Julie.
- Et kontor. Det tror jeg det må være, sier Kaja.
- Det er et venterom, sier Einar
- Kanskje vi skal inn til rektor?
- Det handler sikkert om Europa, jeg tror der er noen som ser som kommer fra et annet land, sier Amalie.
- Det minner om et politistasjon. Det er skummelt her egentlig, sier Nora
- Jeg ville hatt det kjedelig i disse rommene, sier Simon.
- Jeg ville følt meg alene, sier Amalie.
- Tenk å vente så lenge.

Dans, dans, dans rundt i kunsten
Barns møte med kunst er en utfordring. Den må møte dem på deres premisser, ved hjelp av en voksen og helst en hel kunstinstitusjon fylt med kompetanse, pluss gode lærere og foreldre som ikke kaster sine egne fordommer over på barnet (kunst er ikke nyttig). Michael Hansen er en slik mann. Nå står han nedenfor scenen i Svolvær kino og forteller om sine erfaringer fra Statens Museum for Kunst i Danmark. Der har de egne rom med kunstutstillinger med et mål for øyet; å gi barn og unge en positiv opplevelse av hva kunst er. Da kommer de tilbake en annen gang, ja, kanskje vekkes det en livslang interesse for kunst. Men

- hvem sin oppgave er det å formidle kunst, er det skolen, kunstinstitusjonene eller mor og far?
- Det er et stort press på kunstinstitusjoner, for lærerne har tatt over mange av oppgavene vi har. Barn møter i dag kunst gjennom tre sammenhenger; gjennom skole, sammen med familie eller velger kunst i sin egen fritid. Det viktige og riktige er å tilpasse utstillingene for barn, deres tankeverden og refleksjoner, sier han utover kinosalen.
- Michael Hansen er verkstedsleder ved museet. De

Farvel Liaf for 3. trinn i Svolvær.

Johanne Svenning tenker.

Skolebarn møter skolebarn. Dette var en av scenene elevene bet seg merke i.

Hvorfor huset ikke har vegger? For å utsiktens del, så klart.

Amalie Ostad sammen med resten av «kunstnergruppen».

Marit Arnøy mener kunst gir et hav av muligheter i skolen.

Katarina Zdjelars video «Don't Do it Wrong»

har 30.000 kvadratmeter med plass fylt med kunst. Tradisjonelt skal man være stille, undrende og helst ha hendene på ryggen når man går og går og står og står ved Statens Museum for Kunst. Det passer særdeles dårlig for barn. De kjenner seg ikke igjen i å stå stille og tenke mot en vegg med noe på.

– Det vi utvikler er tematiske utstillinger med utgangspunkt i barnas verden. Den skal ikke bestå av for mange verk, det blir for mye for dem. Kunsten skal også være fysisk, derfor har vi blant annet satt sammen en loop av tre kunstfilmer, der musikk og dans er tema. Så laget vi et "diskotek" for ungene. Da får ungene en positiv opplevelse.

Og hva med de unge? I Danmark har de kunstpiloter og ungdom får være med å utvikle prosjektene i kunstlaboratorium bare for dem. Dessuten har SMK i Danmark skapt et av Danmarks fem viktigste nettsted for unge å la myspace. Så de når frem, men når Liaf frem?

– Velkommen til en time i filosofi og samfunnsfag

Marit Arnøy har sammen med Kari Malmberg vært høstens kunstpiloter for Liaf'08 med støtte fra DKS(Den

Kulturelle skolesekken). Marit Arnøy har hatt det kjempeartig og fått så mye energi fra de unge at hun er på vei over kafébordet i ren entusiasme. Hun mener samtidskunst og for så vidt kunst generelt kan være en forløsende årsak til refleksjon og gi mot til å danne sine egne meninger og tanker. Hun kaller det dannelse innen kunst, kultur og moral.

– Det vi har gjort er å prøve å dra verkene ned på deres nivå. For de små kan huset til Lara Almarcegui være huset til de tre små grisene, mens det for tenåringer starter en diskusjon om materialisme og fattigdom, fordi det minner om et hus i hvilken som helst slum i verden. Mange har fordommer når det gjelder kunst. Det tradisjonelle synet er at kunst er noe vakkert man har på veggens hjemme. For mange barn og unge blir Liaf i så måte grensesprengende. Liaf har ført den store verden til dem og viser at kunst kan være ideer og at i det finnes det noe å se som ligger under overflaten.

I løpet av tiden som har gått siden skolestart har Marit Arnøy fått elever til å reflektere over lokal identitet, forandringer i nærmiljøet, nedgang i fiske, turisme, klimaendringer, døden, hvem er jeg? Hvem vil vi være når vi

lever? Hvorfor er det gale rett og det gode vanskelig?

– Jeg ble overrasket over at døden ble et stort tema. Gjennom kunst har man uante muligheter når det gjelder å sette i gang samtaler rundt viktige politiske og emosjonelle temaer. Det man må tenke på er at kunstverken og det de formidler må trekkes ned og henvende seg mot egen ungenes hverdag og erfaringer. Hvis ikke ramler de fort av. Det viktigste man jeg er å ta dem på alvor og lytter. Man må være kjapp på å sende dem videre inn i tanken de åpner for selv. Jeg tror unge vinner på dette i det lange løp. Det handler om dannelse. Vi vil jo ha oppvakte og reflektere ungdommer, vil vi ikke?

– Det åpner hodet deres

Laukvik skole er en av fådeltskolene som har tatt veien inn i samtidskunsten denne høsten. Allmennlærer Konrad Hauge hadde med seg elevene på ungdomstrinnene på tur rundt i Liaf med Marit Arnøy som kunstguide.

– Det ble en liten døråpner for oss. Det å ha en guide med seg er utrolig viktig. Elevene opplevde det som artig og interessant. Det som sto igjen var videomontasjen der kunstneren hadde

kjøpt gressflekker i et industriområde for å bevare dem. Filmen om skolesystemet i Tyrkia gjorde også virkelig inntrykk. Dette er kunst på en annen måte enn elevene er vant til. Det de først og fremst lærte er at kunst er så mangt og at man må åpne sinnet i møte med den.

I etterkant av besøket og under diskuterte de alt fra hva kunst i grunnen er til teknikk når det gjelder film. Konrad Hauge kunne godt tenkte seg å bruke kunst mer i undervisningen, om det er tid er derimot en utfordring i jakten på god plassering i Pisa-rankingen.

– Skolen i dag er under press for å få opp resultatene i matematikk, naturfag og norsk. Det skapes ikke mye rom til kunst og kultur i lærerplanen. Det er ingen tvil om at kunst er nyttig for evnen til å reflektere. Den kan også brukes bevisst i fag som norsk og samfunnsfag. Den åpner rett og slett hodet til ungdom. Vi bør tenke oss om når vi prioriterer matematikk framfor kultur. Jeg tror ikke det handler om enten eller, men å bruke tid på begge deler.

Lise Maria Knutsen